

σημείο

σημείο, το, ουσ. [<αρχ. σημείον], το σημείο. **1.** το σημάδι, η ένδειξη, το αναγνωριστικό στοιχείο, η αντιπροσωπευτική εκδήλωση: «όλα αυτά που συμβαίνουν είναι σημεία κοινωνικής αδικίας». **2.** βαθμός ή όριο πράγματος ή κατάστασης: «να δούμε μέχρι ποιο σημείο θα φτάσει η παλιανθρωπιά σου!». **3.** ορισμένος τόπος, θέση: «σε ποιο σημείο της πόλης θέλεις να συναντηθούμε;». (Ακολουθούν 24 φρ.)·

- *αγγίζω το ευαίσθητο σημείο του*, βλ. συνηθέστ. *αγγίζω την ευαίσθητη χορδή του*, λ. *χορδή*·

- *βρίσκω το αδύνατο σημείο του*, βρίσκω το σημείο εκείνο στο οποίο παρουσιάζει αδυναμία, στο οποίο υστερεί και μπορώ να τον εκμεταλλευτώ: «απ' τη στιγμή που έμαθα πως είχε μεγάλη ανάγκη από λεφτά, βρήκα το αδύνατο σημείο του κι άρχισα να τον κάνω ό,τι θέλω»· βλ. και φρ. *βρίσκω το ευαίσθητο σημείο του*·

- *βρίσκω το ευαίσθητο σημείο του*, βρίσκω το σημείο εκείνο που από συναισθηματική άποψη παρουσιάζει αδυναμία και δεν μπορεί να μου αντισταθεί: «έχω βρει το ευαίσθητο σημείο του και δε μου χαλάει ποτέ χατίρι». (Λαϊκό τραγούδι: **βρήκες το ευαίσθητο σημείο μου** κι αυτό είναι μείον μου)·

- *γίνονται σημεία και τέρατα ή γίνονται τέρατα και σημεία*, διαδραματίζονται πράγματα τερατώδη, απίστευτα, που προκαλούν κατάπληξη: «κάθε φορά, στη γενική συνέλευση του σωματίου μας, γίνονται σημεία και τέρατα || λέγεται πως στο ελληνικό ποδόσφαιρο γίνονται τέρατα και σημεία»·

- *δε δείχνει σημεία ζωής ή δε δείχνει σημείο ζωής*, φαίνεται ή είναι νεκρός: «όταν τον έφεραν, δεν έδειχνε σημεία ζωής, αλλά μόλις του 'καναν ηλεκτροσόκ, άρχισε να συνέρχεται || και μετά τα ηλεκτροσόκ που του 'καναν, δεν έδειχνε σημεία ζωής»·

- *δε δίνει σημεία ζωής ή δε δίνει σημείο ζωής*, είναι εξαφανισμένος από τα γνωστά μέρη, από τα γνωστά στέκια και δεν ξέρει κανείς πού βρίσκεται ή τι κάνει: «είναι καιρός τώρα που δε δίνει σημεία ζωής και δεν ξέρουμε τι να υποθέσουμε»· βλ. και φρ. *δε δείχνει σημεία ζωής*·

- *κάνω το σημείο του σταυρού*, σχηματίζω το σημείο του σταυρού φέρνοντας πάνω στο μέσο του δείκτη του ενός μου χεριού, που τον έχω σε κάθετη θέση, το δείκτη του άλλου μου χεριού, που τον έχω σε οριζόντια θέση, συνήθως ως προστατευτική κίνηση σε κάθε κακή ή διαβολική παρουσία: «κάθε φορά που περνώ νύχτα έξω από νεκροταφείο, κάνω το σημείο του σταυρού για να εξορκίζω τα φαντάσματα»· βλ. και φρ. *κάνω το σταυρό μου*, λ. *σταυρός*·

- *μελανό σημείο*, η δυσάρεστη πλευρά ενός θέματος, μιας υπόθεσης ή μιας κατάστασης, ιδίως από ηθική άποψη: «το μελανό σημείο της όλης υπόθεσης είναι η προδοτική στάση του τάδε»·

- *μέχρις ενός σημείου*, έκφραση δυσαρέσκειας για κάποιον που υπερβαίνει με τις πράξεις του τα όρια της αντοχής μας ή της ανοχής μας: «είπαμε να με εκμεταλλεύεται, αλλά μέχρις ενός σημείου || είπαμε να πίνεις, αλλά μέχρις ενός σημείου»· βλ. και φρ. *μέχρις ενός ορίου*, λ. *όριο*·

- *νεκρό σημείο, α.* η θέση όπου μηδενίζεται η ενέργεια της κινητήριας δύναμης: «κάθε φορά που βρίσκω κατηφοριά, βάζω την ταχύτητα στο νεκρό σημείο κι αφήνω τ' αυτοκίνητο να ρολάρει μοναχό του». **β.** κατάσταση που δε βοηθάει, που δεν επιτρέπει καμιά εξέλιξη: «οι διαπραγματεύσεις έφτασαν σε νεκρό σημείο, γι' αυτό και οι δυο αντιπροσωπίες αποχώρησαν»·

- *νίκη στα σημεία*, (για πυγμάχους ή παλαιστές) βλ. φρ. *νικώ στα σημεία*·

- *νικώ στα σημεία*, (για πυγμάχους ή παλαιστές) νικώ τον αντίπαλό μου όχι με νοκάουτ ή πτώση, αλλά χάρη στη διαφορά βαθμών που έχω από αυτόν: «ο Έλληνας παλαιστής νίκησε τον αντίπαλό του στα σημεία»·

- *σε σημείο που...*, βλ. φρ. *σε τέτοιο σημείο που(...)*·

- σε τέτοιο σημείο που..., τόσο πολύ που..., ώστε...: «μ' εκνεύρισε σε τέτοιο σημείο, που μου 'ρθε να τον πλακώσω στο ξύλο || φώναζε σε τέτοιο σημείο, που σήκωσε τη γειτονιά στο πόδι»·
- σημεία και τέρατα ή τέρατα και σημεία, πράγματα τερατώδη, απίστευτα, που προκαλούν κατάπληξη: «τι έγινε χτες βράδυ στη γενική συνέλευση; -Πού να στα λέω! Σημεία και τέρατα»·
- σημεία των καιρών, χαρακτηριστικά της επικαιρότητας, οι ανάγκες ή οι απαιτήσεις μιας εποχής, ενδεικτικά της κοινωνικής κατάστασης κάθε εποχής: «η κυβερνητική διαφθορά και η κοινωνική αναλγησία είναι σημεία των καιρών»·
- σημείο αγκάθι, βλ. λ. [αγκάθι](#)·
- σημείο προς σημείο, διεξοδικά, λεπτομερειακά: « ανέφερε σημείο προς σημείο όλες τις παρατυπίες του υποδιευθυντή του»·
- σημείο τριβής, βλ. λ. [τριβή](#)·
- σκόρπισε στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, διασκορπίστηκε, εξανεμίστηκε: «είχε μια πολύ μεγάλη περιουσία, αλλά σκόρπισε στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα με τις παλιοπαρέες του έμπλεξε»·
- το ευαίσθητο σημείο, (και για τα δυο φύλα) το σεξουαλικό όργανο: «μόλις άρχισε να της χαϊδεύει το ευαίσθητο σημείο της, γλάρωσε από την ηδονή κι αφέθηκε στη διάθεσή του»·
- το σημείο του σταυρού, το νοητό σχήμα του σταυρού, που κάνουνε μπροστά στο στήθος τους, κατά την προσευχή τους, οι ορθόδοξοι χριστιανοί, με τον αντίχειρα, το δείκτη και το μεσαίο δάχτυλο ενωμένα στις άκρες τους, αρχίζοντας από το μέτωπο με κάθετη κίνηση προς το στομάχι, ύστερα στο δεξιό ώμο και με κατάληξη στον αριστερό·
- φτάνω στο σημείο να..., φτάνω σε ένα οριακό αρνητικό σημείο: «απ' τη μέρα που γνώρισε εκείνη την παρδαλή, για να της κάνει όλα τα χατίρια, έφτασε στο σημείο να μην αφήνει στην οικογένειά του ούτε ευρώ»·
- ως ένα σημείο, βλ. φρ. [μέχρις ενός σημείου](#)·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας